Lieta Nr.A42438607
143/AA43-0168-10/15

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2010.gada 19.martā

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētājs M.Birzgalis,
tiesneses S.Zakrevska un A.Šteinberga,

piedaloties pieteicējam *V.Z.* un Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Valsts ieņēmumu dienesta pilnvarotajai pārstāvei *J.Z.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz *V.Z.* pieteikumu par Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektora 2007.gada 25.janvāra lēmuma Nr.19/3935 atcelšanu, sakarā ar *V.Z.* apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2008.gada 3.novembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] 2004.gada 14.decembrī *V.Z.* ar Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk – VID) Kurzemes reģionālās iestādes (turpmāk arī - KRI) Liepājas nodaļas vadītāja lēmumu Nr.F41/12 (turpmāk arī – sākotnējais lēmums) saukts pie Latvijas Administratīvo pārkāpuma kodeksa (turpmāk - LAPK) 166.pantā paredzētās administratīvās atbildības, uzliekot naudas sodu Ls 100 par nodarbošanos ar individuālo darbu bez patenta vai reģistrācijas apliecības.

[2] 2006.gada 20.decembrī *V.Z.* apstrīdēja sākotnējo lēmumu, kas, pamatojoties uz LAPK 286.panta pirmās daļas 1.punktu un likuma „Par Valsts ieņēmumu dienestu" 4.panta otrās daļas 7.punktu, ar VID ģenerāldirektora 2007.gada 25.janvāra lēmumu Nr.19/3935 (turpmāk arī – Lēmums), atstāts negrozīts, norādot, ka:

[2.1] Sākotnējais lēmums pieteicējam nosūtīts ar ierakstītu pasta sūtījumu 2004.gada 16.decembrī uz pieteicēja deklarēto dzīvesvietu */adrese/*, un nav pamata secināt, ka adresāts nebūtu saņēmis sākotnējo lēmumu;

[2.2] Pieteicēja sūdzība par sākotnējo lēmumu atstājama bez izskatīšanas atbilstoši Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) 70.panta pirmajai un otrajai daļai un LAPK 281.pantam, bet sākotnējais lēmums atstājams negrozīts.

[3] 2007.gada 20.februārī Administratīvajā rajona tiesā saņemts *V.Z.* (turpmāk arī – pieteicējs) pieteikums par sākotnējā lēmuma atcelšanu.

2007.gada 27.februārī atbilstoši APL 81.panta piektajai daļai ierosināta lieta par Lēmuma atcelšanu.

[3.1] Pieteikumā *V.Z.* norāda, ka tikai 2006.gada 11.decembrī no tiesu izpildītājas saņēmis sākotnējo lēmumu.

[3.2] Lēmums pēc būtības neatbild uz pieteicēja 2006.gada 20.decembra sūdzību.

[3.3] VID (turpmāk arī - atbildētājs) darbinieki piespieda pieteicēju parakstīt dokumentus valodā, kuru tas nepārvalda, nereaģējot uz pieteicēja mutiskiem un rakstiskiem apgalvojumiem, ka pieteicējs nepārvalda latviešu valodu, ļaunprātīgi ignorējot ar likumu noteikto kārtību piešķirt pieteicējam tulku.

[4] Ar Administratīvās rajona tiesas 2008.gada 3.novembra spriedumu (turpmāk – Spriedums) *V.Z.* pieteikums par VID ģenerāldirektora 2007.gada 25.janvāra lēmuma Nr.19/3935 un VID Kurzemes reģionālās iestādes Liepājas nodaļas vadītāja 2004.gada 14.decembra lēmuma Nr.F41/12 atcelšanu administratīvā pārkāpuma lietā noraidīts.

[4.1] Atbilstoši administratīvā pārkāpuma lietas materiāliem konstatēts.

[4.1.1] 2004.gada 14.decembrī pieteicējs ar sākotnējo lēmumu saukts pie LAPK 166.pantā paredzētās administratīvās atbildības, uzliekot naudas sodu Ls 100 par nodarbošanos ar individuālo darbu bez patenta vai reģistrācijas apliecības.

[4.1.2] Atbilstoši administratīvā pārkāpuma lietas materiāliem 2004.gada 14.decembra sākotnējā lēmumā administratīvā pārkāpuma lietā norādīta apstrīdēšanas kārtība – 10 dienu laikā, iesniegumu iesniedzot institūcijai (amatpersonai), kas pieņēmusi lēmumu lietā par administratīvo pārkāpumu.

[4.1.3] Sākotnējais lēmums pieteicējam nosūtīts ar ierakstītu pasta sūtījumu 2004.gada 16.decembrī uz pieteicēja deklarēto dzīvesvietu */adrese/*.

[4.1.4] Sākotnējo lēmumu pieteicējs apstrīdēja 2006.gada 20.decembrī.

[4.1.5] Ar Lēmumu sākotnējais lēmums atstāts negrozīts, bet pieteicēja sūdzība par sākotnējo lēmumu atstāta bez izskatīšanas.

[4.2] APL 70.panta otrā daļa paredz: „Ja rakstveida administratīvo aktu sūta pa pastu, uzskatāms, ka administratīvais akts adresātam paziņots septītajā dienā pēc tā nodošanas pastā. Ja pa pastu sūta adresātam nelabvēlīgu administratīvo aktu, to noformē kā ierakstītu pasta sūtījumu. Šaubu gadījumā iestādei jāpierāda, kad sūtījums nodots pastā. Ja adresāts apgalvo, ka viņš pastā nodoto administratīvo aktu nav saņēmis, viņam šis apgalvojums jāpamato, minot ticamus iemeslus.”

Tiesa secina, ka pieteicējam sākotnējais lēmums administratīvā pārkāpuma lietā paziņots (stājies spēkā) ne vēlāk kā 2005.gada 14.janvārī. Tomēr pieteicējs sūdzību (iesniegumu) par sākotnējā lēmuma apstrīdēšanu iesniedza tikai 2006.gada 20.decembrī, tātad nokavējis gan LAPK 281.pantā noteikto 10 dienu termiņu sūdzības iesniegšanai, gan pieteicējam labvēlīgāko

APL 79.panta pirmajā daļā norādīto viena mēneša termiņu no sākotnējā lēmuma spēkā stāšanās dienas. Pieteicējs nav lūdzis VID atjaunot nokavēto procesuālo termiņu sūdzības iesniegšanai par sākotnējo lēmumu ne LAPK 281.panta, ne APL 46.panta paredzētā kārtībā.

Atbilstoši gan LAPK 281.pantam, gan APL 46.panta pirmajai daļai par lūgumu atjaunot nokavēto procesuālo termiņu tieši jāizsaka griba - jālūdz nokavēto procesuālo termiņu atjaunot, ko pieteicējs nav darījis ne sūdzībā par sākotnējo lēmumu 2006.gada 20.decembrī, ne kādā citā dokumentā.

[4.3] Pamatojoties uz APL 3.panta pirmo daļu, administratīvais process iestādē notiek saskaņā ar APL, ciktāl citu likumu speciālajās tiesību normās nav noteikta cita kārtība. Administratīvo pārkāpumu lietas ir īpaša administratīvo lietu kategorija, tādējādi attiecībā uz šīs kategorijas lietām ir piemērojamas arī speciālās LAPK normas, kas nosaka lietvedības kārtību administratīvo pārkāpumu lietās.

LAPK 281.pants nosaka, ka sūdzību administratīvā pārkāpuma lietā var iesniegt desmit dienu laikā no lēmuma pieņemšanas dienas. Ja attaisnojošu iemeslu dēļ minētais termiņš ir nokavēts, pēc lūguma, ko iesniegusi persona, par kuru pieņemts lēmums, šo termiņu var atjaunot orgāns (amatpersona), kas ir tiesīgs izskatīt sūdzību. Atbilstoši APL 79. panta pirmajai daļai administratīvo aktu var apstrīdēt viena mēneša laikā no tā spēkā stāšanās dienas.

[4.4] Tiesa uzskata, ka atbildētājs varēja izmantot APL 44.pantā noteikto pamatu neizskatīt sūdzību termiņa nokavēšanas gadījumā, un, proti, ka dokumentus, kas iesniegtus pēc procesuālā termina izbeigšanās, neizskata. No šī izriet, ka augstākajai iestādei bija jāsniedz tikai atbilde, pamatojoties uz minēto normu, izskatot tikai sūdzības saturu, nevis lietas materiālus.

Tomēr atbilstoši APL 3.panta pirmajai daļai administratīvais process iestādē notiek saskaņā ar APL, ciktāl citu likumu speciālajās tiesību normās nav noteikta cita kārtība. Speciālajās LAPK normās 7.pants paredz, ka lietvedība par administratīvajiem pārkāpumiem veicama, stingri ievērojot likumību, bet LAPK 286.pants paredz konkrētus lēmumu veidus, izskatot sūdzību par lēmumu administratīvā pārkāpuma lietā, un neparedz iespēju neizskatīt sūdzību termiņa nokavēšanas gadījumā.

[4.5] Ņemot vērā iepriekš minētos argumentus, tiesa secina, ka atbildētājs Lēmumā pamatoti ir konstatējis, ka pieteicējs ir nokavējis termiņu sūdzības iesniegšanai par sākotnējo lēmumu un nav lūdzis atjaunot nokavēto procesuālo termiņu sūdzības iesniegšanai, tāpēc pamatoti pieņēmis vienu no LAPK 286.panta pirmajā daļā paredzētajiem iespējamajiem orgāna (amatpersonas), kas izskata sūdzību vai protestu, lēmumiem administratīvā pārkāpuma lietā – atstāt negrozītu sākotnējo lēmumu, bet sūdzību noraidīt (LAPK 286.panta pirmās daļas 1.punkts), Lēmums ir pamatots un tiesisks un nav atceļams.

[4.6] Attiecībā uz pieteicēja argumentiem, ka administratīvajā procesā atbildētāja darbinieki ļaunprātīgi ignorēja ar likumu noteikto kārtību piešķirt pieteicējam tulku, tiesa norāda sekojošo.

LAPK 260.panta ceturtā daļa paredz, ka personai, kuru sauc pie administratīvās atbildības vai par kuras pārkāpumu lieta tiek izskatīta, ja tā neprot valodu, kurā notiek lietvedība, tiek nodrošinātas tiesības lietot dzimto valodu, kā arī izmantot tulka pakalpojumus likumā noteiktajā kārtībā.

Tiesa konstatē, ka tiesas sēdē pieteicējam tulka pakalpojumi bija pieejami, tātad, ja pieteicējs neprot tiesvedības valodu, tad viņam tika nodrošināta LAPK 260.panta ceturtajā daļā un APL 110.panta ceturtajā daļā paredzētā tulka palīdzība.

Attiecībā uz pieteicēja apgalvojumiem par tulka nenodrošināšanu iestādē pieteicējs tiesas sēdē paskaidroja, ka administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanas gaitā darījis atbildētājam zināmu, ka pieteicējam nepieciešams tulks tādā veidā, ka 2004.gada 2.decembra paskaidrojumā par administratīvo pārkāpumu norādījis, ka atbildētāja darbinieku 2004.gada 1.decembra akts ir „nesaprotams un nepamatots".

Pēc tiesas ieskata, norādījums, ka akts ir „nesaprotams un nepamatots", neliecina par interpretāciju, ka pieteicējam nepieciešams tulks, jo tas izsaka savstarpēji izslēdzošus apgalvojumus attiecībā uz atbildētāja darbinieku pieteicējam sastādīto 2004.gada 1.decembra aktu un administratīvā pārkāpuma lietvedību, t.i., ja pieteicējs saprata, ka sastādītais akts ir nepamatots, tad pieteicējam šis akts bija saprotams, un otrādi - ja pieteicējam sastādītais akts bija nesaprotams, tad pieteicējs nevarēja saprast, ka šis akts ir nepamatots.

Arī pārbaudot pieteicēja 2006.gada 20.decembra sūdzību par sākotnējo lēmumu un 2007.gada 20.februārī Administratīvajā rajona tiesā saņemto pieteicēja pieteikumu un uzklausot pieteicēja atbildes uz jautājumiem tiesas sēdē, tiesa konstatē, ka šie dokumenti atbilstoši APL 110.panta pirmajai un otrajai daļai sastādīti valsts valodā, pieteicēju šos dokumentus neviens nav spiedis parakstīt, tāpēc tiesa konstatē, ka pieteicējs prot valodu, kurā notiek lietvedība, un atbildētājam nebija pienākums nodrošināt pieteicējam tulku.

[4.7] Ja arī tiesa pārbauda sākotnējo lēmumu pēc būtības, tad konstatē, ka tajā ir norādīti pieteicēja argumenti un viedoklis, izskatot administratīvā pārkāpuma lietu, atbildētājs ir ievērojis LAPK 272.pantu – ir noskaidrots, ka izdarīts administratīvs pārkāpums un pieteicējs vainīgs tā izdarīšanā, pamatojoties uz LAPK 243.pantā paredzētajiem pierādījumiem – administratīvā pārkāpuma protokolu Nr.12, pieteicēja paskaidrojumu, citu personu paskaidrojumiem. Lēmums un sākotnējais lēmums ir tiesisks un nav atceļams, pamatojoties uz APL 250.panta pirmās daļas 3.punktu, jo apstākļi daļā par pārkāpumu, uz kuriem atsaucies atbildētājs, un daļā par piemēroto sodu attaisno pieteicējam noteikto pienākumu.

[4.8] Tāpēc tiesa, pārbaudot Lēmuma tiesiskumu kopā ar sākotnējo lēmumu, ievērojot APL 250.panta noteikto pārbaudes apjomu un prasījuma robežas, secina, ka Lēmums un sākotnējais lēmums ir pamatoti un tiesiski, bet pieteikums ir noraidāms.

[5] Par Spriedumu *V.Z.* iesniedza apelācijas sūdzību, lūdzot to atcelt.

Apelācijas sūdzībā norādīti turpmāk minētie argumenti.

[5.1] Spriedums ir pretrunā ar APL 103.panta pirmo daļu, 110.panta ceturto daļu un 150.panta pirmo daļu, likuma „Par tiesu varu" 17.panta pirmo daļu, 23.pantu un 89.panta pirmo daļu, LAPK 260.pantu, Latvijas Republikas Satversmes 92. un 93.pantu, Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas pirmā protokola 1.panta noteikumiem. Kā arī Administratīvā rajona tiesa tīši sagrozīja patiesību, izskatot administratīvu lietu, kas ir pierādījums par Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6.panta pārkāpšanu.

[5.2] Administratīvā rajona tiesa nelikumīgi atteicās kontrolēt VID, kad VID izdomāja faktu, ka 2004.gada 1.decembrī pieteicējam tika izņemtas divas 5 latu naudaszīmes (Nr.A9156424L, Nr.A2201295P), pēc šiem izdomātiem 2004.gada 1.decembra notikumiem VID nenorādīja nevienu liecinieku, kurš apstiprinātu šos notikumus.

[5.3] Administratīvā rajona tiesa neizskatīja faktu, ka Finanšu policijas darbinieki nelikumīgi arestēja pieteicēju, aizveda uz Finanšu policijas darbinieku kabinetu un piespieda parakstīt dokumentu latviešu valodā, kuru viņš nepārvalda un nesaprot.

Pie tādiem lietas apstākļiem īpašums Latvijā, Eiropas Savienībā nav aizsargāts ar likumiem, Administratīvā rajona tiesa tīši nelikumīgi darbojas pret APL 103.panta pirmo daļu, Latvijas Republikas Satversmes 92. un 93.pantu, Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas pirmā protokola 1. un 6.pantu, VID dienests izdomāja 2004.gada 1.decembra notikumus, lai safabricētu lietu.

[6] Atbildētājs iesniedza paskaidrojumu sakarā ar *V.Z.* apelācijas sūdzību par Spriedumu.

Paskaidrojumā norādīti turpmāk minētie apsvērumi.

[6.1] VID iesniegto apelācijas sūdzību neatzīst un uzskata, ka 2008.gada 3.novembra Administratīvās rajona tiesas spriedums lietā Nr.A42438607 ir pamatots.

Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments lietā Nr.SKA-146/2008 un Nr.SKA-291/2008 ir atzinis, ka augstākas iestādes lēmums ir administratīvais akts tikai gadījumā, ja augstāka iestāde ir pārbaudījusi zemākās iestādes izdotā administratīvā akta pamatotību pēc būtības, tādējādi zemākas iestādes vietā izlemjot jautājumu par tiesisko attiecību nodibināšanu, grozīšanu vai izbeigšanu. Ja persona ir nokavējusi procesuālo termiņu administratīvā akta apstrīdēšanai un iestāde to pamatoti nav atjaunojusi, pieteikuma izskatīšana tiesā par šāda administratīvā akta atcelšanu nav pieļaujama, jo uzskatāms, ka persona nav ievērojusi likumā noteikto lietas iepriekšējās ārpustiesas izskatīšanas kārtību.

[6.2] No lietas materiāliem izriet, ka ar VID Kurzemes reģionālas iestādes Liepājas nodaļas vadītāja 2004.gada 14.decembra lēmumu Nr.F41/12 pieteicējs saukts pie administratīvās atbildības pēc LAPK 166.panta, uzliekot naudas sodu Ls 100 apmērā. Ar VID ģenerāldirektora 2007.gada 25.janvāra lēmumu Nr.19/3935 pieteicēja iesniegums atstāts bez izskatīšanas.

Administratīvā rajona tiesa spriedumā norādījusi, ka pieteicējs ir nokavējis procesuālo termiņu sūdzības iesniegšanai par sākotnējo lēmumu un nav lūdzis atjaunot nokavēto procesuālo termiņu sūdzības iesniegšanai. Ņemot vērā minēto, tiesa pareizi secināja, ka VID ģenerāldirektors pamatoti atstāja pieteicēja sūdzību bez izskatīšanas un VID ģenerāldirektora 2007.gada 25.janvāra lēmums Nr. 19/3935 ir tiesisks un pamatots.

Izvērtējot spriedumā ietvertos argumentus kopsakarā ar sniegtajiem paskaidrojumiem, VID uzskata, ka *V.Z.* nav ievērojis VID Kurzemes reģionālās iestādes Liepājas nodaļas vadītāja 2004.gada 14.decembra lēmuma Nr.F41/12 ārpustiesas izskatīšanas kārtību un *V.Z.* pieteikums atbilstoši APL 278.panta 1.punktam ir atstājams bez izskatīšanas.

[7] Tiesas sēdē pieteicējs savu apelācijas sūdzību un pieteikumu uzturēja, pamatojoties uz rakstveidā minētajiem argumentiem.

Atbildētāja pārstāve pieteicēja apelācijas sūdzību un pieteikumu neatzina un lūdza noraidīt.

Motīvu daļa

[8] Uzklausījusi procesa dalībnieku paskaidrojumus un pārbaudījusi lietas materiālus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka *V.Z.* apelācijas sūdzība ir noraidāma.

[9] Administratīvā procesa likuma 307.panta ceturtā daļa noteic, ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma motivācijai. Šajā gadījumā šā likuma 251.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pietiekams, līdz ar to Administratīvā apgabaltiesa pievienojas pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai (skat. šī sprieduma [4.1] – [4.6] punktu) un atkārtoti to nenorāda.

[10] Vienlaikus Administratīvā apgabaltiesa uzskata, ka pirmās instances tiesa ir nepamatoti izskatījusi un izspriedusi pieteicēja prasījumu arī par sākotnējā lēmuma atcelšanu, jo, ņemot vērā, ka *V.Z.* bija nokavējis procesuālo termiņu administratīvā akta apstrīdēšanai un VID to pamatoti neatjaunoja, tad atzīstams, ka pieteikuma izskatīšana tiesā par šāda administratīvā akta atcelšanu nav pieļaujama, jo uzskatāms, ka pieteicējs nav ievērojis likumā noteikto lietas iepriekšējās ārpustiesas izskatīšanas kārtību.

[11] Ņemot vērā iepriekš minēto, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka Lēmums kā tiesisks ir atstājams negrozīts, bet pieteicēja sūdzība ir noraidāma.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307.pantu, Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 286.[11]panta otrās daļas 1.punktu un 286.[14]pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda:

Atstāt negrozītu Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektora 2007.gada 25.janvāra lēmumu Nr.19/3935, bet *V.Z.* sūdzību noraidīt.

Spriedums nav pārsūdzams un stājas spēkā no tā sastādīšanas brīža.

Tiesas sēdes priekšsēdētājs M.Birzgalis

Tiesneses S.Zakrevska

A.Šteinberga